

Till Konstitutionsutskottet

**Hemställan om granskning av regeringens senfärdighet att fatta beslut gällande
bearbetningskoncession för Kallak K nr 1.**

Sverige har en gruvtradition som sträcker sig minst tusen år tillbaka. Tack vare vår mineralrika berggrund och en innovationskraft i världsklass är Sverige sedan länge Europas ledande gruvnation. Tillsammans med den nära förbundna stålindustrin står gruv- och mineralnäringen för tio procent av den svenska bruttoexporten. Dessutom är vår stränga miljölagstiftning och högt ställda miljömål förklaringen till att svensk gruvnäring idag ligger i absoluta toppen inom miljömässigt hållbar och klimatanpassad gruvbrytning. Det svenska gruvklustret bidrar till minskade globala utsläpp av växthusgaser genom att förse världsmarknaden med både klimatsmart tillverkade metaller och miljösmart teknik.

För att inte äventyra den här tätpositionen och gruvnäringens konkurrenskraft krävs emellertid ett gynnsamt investeringsklimat med tydliga förutsättningar.

Kallak är platsen för en järnmalmsfyndighet i Jokkmokks kommun, Norrbottens län, belägen mellan byarna Björkholmen och Randijaur. Sedan 2010 har företaget Beowulf Mining utfört provborrningar och provbrytningar i området. Beowulf lämnade först in sin ansökan om bearbetningskoncession för Kallak-projektet i april 2013. Sedan dess har ärendet skickats fram och tillbaka mellan Bergsstaten, Länsstyrelsen i Norrbotten, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och regeringen. Frågan ligger nu sedan 2017 för andra gången hos regeringen för beslut.

Beowulf Mining har alltså väntat i över 6,5 år på slutgiltigt besked i frågan. Hittills har företaget och dess ägare investerat över 80 miljoner kronor i projektet, den största obearbetade järnmalmsfyndigheten i Europa.

Den bristande rättssäkerheten för etablering av gruvor drabbar inte bara enskilda kommuner och gruvföretagens investerare, utan hela Sverige. Det riskerar att bidra till avfolkning av glesbygden när livsviktiga industrietableringar uteblir. Staten måste kunna garantera rättssäkerheten i ansökningsprocesserna. Att ärenden under flera år hänvisas fram och tillbaka mellan myndigheter och regering drabbar intresset för investeringar i Sverige och i förlängningen förutsättningarna för en bärkraftig gruvindustri. Det är uppenbart att beslutsvåndan från Regeringen skadat Sveriges rykte som gruvnation.

Regeringen har tidigare utvärderat denna ansökan om bearbetningskoncession mellan februari 2015 och juli 2016. Trots att ärendet åter är på regeringens bord sedan juli 2017, har ännu inget beslut fattats.

Förvaltningslagen 9 § säger att förvaltningsärenden ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Att handläggningen ska vara kostnadseffektiv ska förstås i vid mening och avse kostnader för såväl det allmänna som den enskilde (Karnov - lagkommentarer, Kristina Ahlström). I det förevarande fallet ligger den enskilde ute med över 80 miljoner kronor i väntan på beslut.

Hösten 2016 granskade konstitutionsutskottet 27 ärenden som gällde överklagande av strandskyddsbeslut vid Miljö- och energidepartementet. (bet. 2016/17:KU10) I flera av fallen lyftes arbetssituationen som en förklaring till varför ärenden ibland kunde bli liggande.

Utskottet fann skäl att framhålla att det inte är godtagbart att sådana lägen uppkommer i departementen att handläggningen av ärenden som avser myndighetsutövning mot enskilda fördröjs på grund av att personalsituationen inte är tillfredsställande. (bet 2001/02:KU10 s. 38, bet. 2014/15:KU10 s. 42) Utskottet påminde vidare om att förvaltningslagens bestämmelser var principer som bör följas av regeringen. Utöver att framhålla betydelsen av en god personalsituation betonade utskottet att handläggningen av komplexa förvaltningsärenden kräver en effektiv och ändamålsenlig organisation.

Med anledning av regeringens oförmåga att fatta beslut i rimlig tid avseende bearbetningskoncession för Kallak K nr 1, menar jag att det är påkallat med en granskning av konstitutionsutskottet. Jag vill att konstitutionsutskottet ska granska tidigare Näringsminister Mikael Damberg och nuvarande Näringsminister Ibrahim Baylan samt Näringsdepartementets hantering och agerande kring denna fråga. Dels vill jag att utskottet riktar fokus på vilka organisatoriska och andra åtgärder som har vidtagits för att korta ned handläggningstiden av detta ärende, dels på om tillräckliga resurser har avsatts för beredningen av ärendet. Statsministern har det övergripande ansvaret för att regeringen och Regeringskansliet har den organisation och rutiner som krävs för en korrekt handläggning av förvaltningsärenden och granskningen bör därför även avse hur statsministern agerat för att säkerställa detta.

Stockholm 2019-10-08

Mattias Karlsson i Luleå (M)